

Leergang Pensioenrecht
2021 - 2022

LEERGANG PENSIOENRECHT 2021 - 2022

FACULTEIT RECHTSGELEERDHEID EN CRIMINOLOGISCHE
WETENSCHAPPEN

NIEUWSBRIEF 4 / jaargang 16

Prof. dr. Yves Stevens
Ruth Sierens

Gebeten door het pensioenrecht? Tijd voor specialisatie?

Schrijf u via [deze link](#) in voor de Bijzondere Leergang Pensioenrecht (academiejaar 2022-2023).

De Bijzondere Leergang Pensioenrecht, dat is academisch én praktijkgericht inzicht verwerven in de systematiek en concrete toepassing van zowel het wettelijk als aanvullend pensioenrecht. Er zijn tevens een aantal werkcolleges in het programma opgenomen. Tijdens deze colleges wordt de nadruk gelegd op het verwerven van vaardigheden op basis van de tijdens het academiejaar opgebouwde kennis.

Volgend academiejaar worden de colleges opnieuw op een hybride wijze aangeboden. De colleges worden *on campus* gegeven, maar kunnen ook online gevolgd worden. De opname van elk college staat gedurende het volledige academiejaar ter beschikking van de studenten.

Meer informatie over onze opleiding kunt u vinden op onze website www.law.kuleuven.be/leergangpensioenrecht.

SAVE THE DATE - De data van de actualiteitscolleges en Dag van het Pensioenrecht voor volgend academiejaar liggen inmiddels vast. Noteer alvast in uw agenda:

- Dinsdag 13 december 2022
- Dinsdag 7 maart 2023
- Dinsdag 2 mei 2023

Hopelijk tot volgend academiejaar!

Inhoud

EUROPEES HOF VAN JUSTITIE	1
Gelijke beloning van mannen en vrouwen bij degressieve aanpassing van bedrag ouderdomspensioenen.....	1
LAGERE RECHTSPRAAK	1
1. (On)weerlegbaar vermoeden van samenwonen	1
2. Overschrijding verblijfsduur in het buitenland wegens overmacht.....	2
3. Nederlandse korting bij afkoop pensioen eigen beheer	2
BELGISCHE RECHTSLEER	3
1. Het vergrijzingsdebat in zeven vaststellingen	3
2. Weg van de status quo naar een duurzaam pensioenstelsel: wat kan België leren van pensioenhervormingen in andere landen?.....	3
3. Aanvullende pensioenen: een belangrijk stuk van de pensioenpuzzel.....	3
4. Hervorming van de wettelijke ambtenarenrustpensioenen: er is al meer gebeurd dan u denkt.....	4
5. Win-for-life met de tontine.....	4
6. Financiële gemoedsrust met het omgekeerd hypothecair krediet.....	4
7. Het nieuwe dubbelbelastingverdrag met Frankrijk: roerende inkomsten.....	5
8. Nieuw DBV met Frankrijk: wat wijzigt er voor beroepsinkomsten en pensioenen?.....	5
9. In het buitenland opgebouwd aanvullend pensioen: exit vrijstelling	5
10. Effectief actief tijdens opzegtermijn met 'dienstvrijstelling'	6
11. Hervorming wettelijk pensioen zelfstandigen slaat bres in 80%-grens	6
12. Hoger rustpensioen impliceert lager aanvullend pensioen.....	7
13. Pensioen op peil houden onder het nieuwe expatregime	7
FSMA.....	7
Advies met betrekking tot de administratieve vereenvoudiging binnen de tweede pensioenpijler voor werknemers	7
PENSIONSTAT.....	8
1. Stilstaan bij 20 jaar IGO	8
2. Harmonisatie statuut arbeiders en bedienden inzake aanvullende pensioenen: stand van zaken voor sectorpensioenplannen	8
INTERNATIONAL UPDATE	8
Ireland Publishes Details of Proposed Auto-Enrollment Program	8
GELEZEN IN HET BELGISCH STAATSBLAD.....	10
Wetgeving.....	10
Sectorpensioenen	10
WOORDJE VAN DE OMBUDSMAN	11
Het niet grondig onderzoeken van de burgerlijke staat betreft een administratieve fout	11

EUROPEES HOF VAN JUSTITIE

Gelijke beloning van mannen en vrouwen bij degressieve aanpassing van bedrag ouderdomspensioenen

In het arrest van 5 mei 2022 doet het Hof van Justitie uitspraak over een degressieve aanpassing van het bedrag van ouderdomspensioenen. In casu zijn de verzoekers in hoofdgeding gepensioneerde Oostenrijkse mannen die als federaal ambtenaar werkzaam zijn geweest. Bij de nationale regeling inzake de aanpassing van de ouderdomspensioenen voor 2018 is een degressieve verhoging doorgevoerd met volledige uitsluiting van de aanpassing boven een bepaald pensioenbedrag. Deze regeling heeft tot gevolg dat hun pensioenen niet of nauwelijks zijn gestegen, in tegenstelling tot die van gepensioneerden die lagere pensioenen ontvangen. Volgens de verzoekers treft deze regeling een aanzienlijk groter aantal mannelijke dan vrouwelijke begunstigden en is dit strijdig met het beginsel van gelijke beloning van mannelijke en vrouwelijke werknemers voor gelijke of gelijkwaardige arbeid, zoals vastgelegd in artikel 157 VWEU en artikel 5, c), van de richtlijn 2006/54.

Volgens het Hof verzetten artikel 157 VWEU en artikel 5, c), van de richtlijn 2006/54 zich niet tegen een nationale regeling die voorziet in een jaarlijkse degressieve aanpassing van het bedrag van de ouderdomspensioenen van nationale ambtenaren met volledige uitsluiting van de aanpassing boven een bepaald pensioenbedrag. De regeling beoogt namelijk op een coherente en stelselmatige wijze de duurzame financiering van de ouderdomspensioenen te verzekeren en het verschil tussen de niveaus van de door de staat betaalde pensioenen te verkleinen, zonder verder te gaan dan hetgeen noodzakelijk is om deze doelstellingen te bereiken.

HvJ 5 mei 2022, nr. C-405/20, 'EB e.a. tegen Versicherungsanstalt öffentlich Bediensteter, Eisenbahnen und Bergbau (BVAEB)', ECLI:EU:C:2022:347, gelezen in: *Nieuwsbrief Rechtspraak Europa*, nr. 2022/6, 7-8.

LAGERE RECHTSPRAAK

1. (On)weerlegbaar vermoeden van samenwonen

In het arrest van 9 december 2021 spreekt het arbeidshof van Brussel zich uit over het (on)weerlegbare karakter van het vermoeden van samenwoning dat voortvloeit uit artikel 6, §1 van de wet van 22 maart 2001 tot instelling van een inkomensgarantie voor ouderen. Onder de oude wetgeving werd aan de FPD de mogelijkheid geboden om het gewoonlijk verblijf vast te stellen via een ambtelijk of administratief stuk. Op die manier kon de FPD achterhalen en bewijzen welke het werkelijke verblijf was en, bijgevolg, of er samenwoning was. Sedert de wetwijziging van 8 december 2013 mag de FPD er in beginsel van uitgaan dat er samenwoning is wanneer verschillende personen dezelfde hoofdverblijfplaats hebben. Het Hof benadrukt dat dit niet betekent dat het weerlegbaar vermoeden werd ingeruild voor een onweerlegbaar vermoeden. De wetwijziging heeft enkel tot gevolg dat de bewijslast wordt verschoven en dat het aan de aanvrager van een inkomensgarantie voor ouderen is om te bewijzen dat er bij eenzelfde hoofdverblijfplaats toch geen sprake is van (kostendelende) samenwoning.

Arbh. Brussel (7^e kamer) 9 december 2021, AR 2020/AB/476, terralaboris.be.

2. Overschrijding verblijfsduur in het buitenland wegens overmacht

Overeenkomstig artikel 42, §1, van het koninklijk besluit van 23 mei 2001 tot instelling van een algemeen reglement betreffende de inkomensgarantie voor ouderen, is de inkomensgarantie slechts verschuldigd op voorwaarde dat de begunstigde zijn werkelijke verblijfplaats in België heeft en er permanent en effectief verblijft. Voor de betaling van de inkomensgarantie worden enkele periodes van verblijf in het buitenland, opgesomd in artikel 42, §2, 1° van het koninklijk besluit van 23 mei 2001, gelijkgesteld met permanent en effectief verblijf. Buiten deze gevallen wordt de betaling van de inkomensgarantie in principe geschorst voor elke kalendermaand gedurende dewelke de begunstigde niet ononderbroken in België verblijft, te rekenen vanaf de maand waarin de in paragraaf 2, 1°, bedoelde periode wordt overschreden.

Hoewel de hypothese van overmacht niet letterlijk werd opgenomen in de wetgeving betreffende de inkomensgarantie voor ouderen, benadrukt het hof dat een begunstigde zich in bepaalde situaties toch op overmacht kan beroepen. Deze rechtsfiguur maakt het namelijk mogelijk om, gelet op de strikte voorwaarden die deze rechtsfiguur kenmerken, de gelijkgestelde periodes aan te vullen in situaties die de wetgever niet heeft voorzien. Zo wordt de verlenging van het verblijf in het buitenland tot na de voor ziekenhuis opname toegestane negentwintig dagen door het hof als overmacht aangemerkt.

Arbh. Luik (afd. Luik) 13 december 2021, AR 2021/AL/146, terralaboris.be.

3. Nederlandse korting bij afkoop pensioen eigen beheer

In het vonnis van 7 oktober 2021 spreekt de rechtbank van eerste aanleg van Hasselt zich uit over het fiscale regime in België van de afkoop van een Nederlands pensioen in eigen beheer. Dat Nederland heffingsbevoegd is om de afkoopsom te belasten, wordt in casu niet betwist. Overeenkomstig artikel 23 van het dubbelbelastingverdrag België-Nederland (hierna DBV) moet de uitkering in België van belasting vrijgesteld worden wanneer het inkomen in Nederland wordt belast. Met de term “belast” in artikel 23 DBV wordt volgens de Belgische Staat bedoeld “daadwerkelijk belast”. De Belgische Staat is dan ook van mening dat een gedeelte van de afkoopsom van een Nederlands pensioen in eigen beheer niet voldoet aan de voorwaarden om een vrijstelling van belastingen te genieten in België. Dit deel werd in Nederland niet “daadwerkelijk belast” wegens een aldaar toegekende heffingskorting. De rechtbank verwijst uiteindelijk naar de circulaire AFZ 4/2010 van 6 april 2010 waarin de vrijstellingsvoorwaarden voor inkomsten van buitenlandse oorsprong worden toegelicht. Deze circulaire bevestigt uitdrukkelijk dat “belast zijn” niet betekent dat het inkomen daadwerkelijk belast moet worden. Wanneer een inkomensbestanddeel dat in principe onderworpen is aan een belasting naar het inkomen, onder bepaalde voorwaarden vrijgesteld is, moet men ervan uitgaan dat dit inkomensbestanddeel aan een belastingregeling is onderworpen en dus “belast” is in de zin van het DBV. Tot slot benadrukt de rechtbank dat er, in afwijking van de algemene regel zoals vermeld in de circulaire AFZ 4/2010, maar kan worden vastgesteld dat met “belast” toch wordt bedoeld “daadwerkelijk belast” indien dit duidelijk blijkt uit het betrokken bedrag of uit de context van het verdrag. Dit is in casu niet het geval. De afkoopsom van een Nederlands pensioen in eigen beheer, die in Nederland niet daadwerkelijk belast werd, kan in België aldus genieten van een vrijstelling.

Rb. Hasselt 7 oktober 2021, AR 20/236/A, TFR 2022, nr. 614, 90-94.

BELGISCHE RECHTSLEER

1. Het vergrijzingsdebat in zeven vaststellingen

De vergrijzingskosten zullen tot 2050 op onze begrotingen wegen. De toekomstige pensioenfactuur is tijdens deze legislatuur sterk toegenomen door de verhoging van de minimumpensioenen en de pensioenen voor zelfstandigen. De vergrijzingsfactuur zal de komende jaren ook steeds hoger ingeschat worden wanneer de regering geen werk maakt van de beloofde verhoging van de werkzaamheidsgraad. De ramingen houden immers altijd rekening met een actief arbeidsmarktbeleid en het stimuleren van de productiviteitsgroei.

De budgettaire ramingen houden geen rekening met de impact van de vergrijzing op de ontvangstenzijde van de begroting. Met het verouderen van de bevolking zullen de inkomsten uit de personenbelasting sterk dalen, terwijl consumptie- en vermogensbelastingen wellicht toenemen. Wat het totaalplaatje betreft, varen we voorlopig blind.

De vergrijzingsfactuur weegt ten slotte onevenredig zwaar op de begroting van het federale niveau, dat 93% van de bijkomende uitgavenlast zal dragen. Hierdoor is er weinig ruimte voor een financiële reddingsoperatie van de regionale overheden bij een volgende staatshervorming. De vergrijzing is niet enkel een kostenpost, er zijn zeker potentiële opbrengsten. Oudere mensen consumeren meer en zullen de drijvende kracht zijn van toekomstige consumptiegroei. Het loont de moeite om hierop in te spelen om de groei te stimuleren. De oudere generatie is ook een belangrijke deelnemer in de informele economie, denk aan het engagement van gepensioneerden m.b.t. kinderopvang, mantelzorg of vrijwilligerswerk, wat substantiële besparingen oplevert voor de overheid.

A. VAN HECKE, "Het vergrijzingsdebat in zeven vaststellingen", BFW 2022, nr. 1, 3-9.

2. Weg van de status quo naar een duurzaam pensioenstelsel: wat kan België leren van pensioenhervormingen in andere landen?

Een pensioenstelsel dat in de eerste plaats voorziet in de behoeften van de huidige generatie zonder het vermogen van toekomstige generaties om in hun eigen behoeften te voorzien in gevaar te brengen. Dat, ten tweede, zorgt voor sociale verzekeringen voor degenen die hebben bijgedragen aan het systeem. En dat, ten derde, armoede effectief vermindert. Dat klinkt goed. De ironie is dat pensioenhervormingen die deze drie doelen samen bereiken politiek niet aantrekkelijk zijn. In plaats daarvan is niets doen politiek duurzaam. De auteur kijkt in dit artikel naar landen die, in tegenstelling tot België, erin geslaagd zijn om gelijktijdig naar deze drie doelen te evolueren. Verschillende landen hebben automatische aanpassingen van de pensioenleeftijd aan de levensverwachting ingevoerd, uitkeringen verlaagd/verhoogd voor degenen die voor/na de normale pensioenleeftijd met pensioen gaan, en gestreefd naar solidariteit met degenen die het nodig hebben, rekening houdend met de negatieve prikkels van minimumpensioenen om te werken.

M. MAES, "Weg van de status quo naar een duurzaam pensioenstelsel: wat kan België leren van pensioenhervormingen in andere landen?", BFW 2022, nr. 1, 10-17.

3. Aanvullende pensioenen: een belangrijk stuk van de pensioenpuzzel

Het thema pensioenen staat hoog op de politieke agenda. Aanvullende pensioenen kunnen – als aanvulling op het wettelijk pensioen – helpen om een antwoord te bieden op de groeiende pensioenuitdaging. In dit artikel probeert de auteur een antwoord te geven op volgende vragen: 'Wat is de rol van aanvullende pensioenen in de

pensioenhervorming?'; 'Waar staan we vandaag met de aanvullende pensioenen?' en 'Hoe kunnen we de aanvullende pensioenen verder uitbouwen?'

B. VANDERMEIREN, "Aanvullende pensioenen: een belangrijk stuk van de pensioenpuzzel", *BFW* 2022, nr. 1, 18-22.

4. Hervorming van de wettelijke ambtenarenrustpensioenen: er is al meer gebeurd dan u denkt...

Vele werknemers en zelfstandigen benijden de ambtenaren voor hun gunstigere wettelijk rustpensioen. Maar zijn er tijdens het laatste decennium dan geen hervormingen gebeurd in de ambtenarenpensioenregeling? De voorliggende bijdrage beoogt een antwoord te bieden op deze vraag aan de hand van een bespreking van de concrete en soms vergaande ingrepen in het pensioenstelsel van de ambtenaren in België.

R. JANVIER, "Hervorming van de wettelijke ambtenarenrustpensioenen: er is al meer gebeurd dan u denkt...", *BFW* 2022, nr. 1, 23-28.

5. Win-for-life met de tontine

De Belgische bank- en verzekeringsmarkt moet dringend innoveren zodat er een aanbod van producten komt die de Belgen toelaten om het financiële risico van een lang leven af te dekken. Het wettelijke pensioen zal immers voor velen onvoldoende zijn om van een zorgeloze oude dag te kunnen genieten. Lijfrentes zijn een mogelijkheid, maar ze zijn helaas beperkt beschikbaar op de Belgische markt. Ze zijn ook weinig flexibel en duur.

In dit artikel stellen de auteurs de tontine voor als "win-for-life"-product. Net als bij de lijfrente en het wettelijk pensioen krijg je inkomsten ("win") zolang je leeft ("for life"). Technisch zijn er heel wat overeenkomsten met de lijfrente, maar de tontine is goedkoper en flexibeler. De auteurs leggen uit hoe een tontine werkt, wat de overeenkomsten en verschilpunten zijn met de lijfrente, voor wie dit product interessant is en wat de toekomst van de tontine in België kan zijn.

K. BOUDT, M. CELIS en S. VANDUFFEL, "Win-for-life met de tontine", *BFW* 2022, nr. 1, 29-37.

6. Financiële gemoedsrust met het omgekeerd hypothecair krediet

Hoe eigenaar blijven van de eigen woning en toch de waarde van de woning gebruiken om grote kosten te financieren, een aanvullend pensioeninkomen te genieten of een schenking te doen aan de (klein)kinderen? Dat kan via het omgekeerd hypothecair krediet, op voorwaarde dat de Belgische wetgever werk maakt van een wettelijk kader.

Via een omgekeerd hypothecair krediet kunnen huishoudens een krediet opnemen met de eigen woning als onderliggende waarde. Het bestaan van dit product biedt gemoedsrust omwille van de optie tot krediet zonder de woning te moeten verkopen. Eenmaal het krediet is gestart, heeft de kredietnemer de gemoedsrust van levenslang in de woning te mogen verblijven ook al is de waarde van de woning onvoldoende om de opgebouwde schuld af te betalen. Op die manier wordt de kredietnemer dus beschermd tegen het huizenmarktrisico en het langlevensrisico. De kredietnemer blijft eigenaar, waardoor de erfgenamen de optie behouden om de woning in de familie te houden.

K. BOUDET, K. INGHELBRECHT en M. VAN BESSEN, "Financiële gemoedsrust met het omgekeerd hypothecair krediet", *BFW* 2022, nr. 1, 38-44.

7. Het nieuwe dubbelbelastingverdrag met Frankrijk: roerende inkomsten

Op 9 november 2021 sloten België en Frankrijk een nieuw dubbelbelastingverdrag. Het zal bij zijn inwerkingtreding (datum nog niet gekend) in de plaats treden van het huidige verdrag dat reeds van 1964 dateert. In de vorige editie van de nieuwsbrief 'Fiscoloog Internationaal' kwam de behandeling van de 'onroerende' inkomsten onder het nieuwe Verdrag aan bod (*Fisc. Int.* 2022, nr. 459, 4). In deze bijdrage wordt onderzocht welke fiscale behandeling het nieuwe Verdrag in petto heeft voor de 'roerende' inkomsten.

A. LENAERTS en K. LIOEN, "Het nieuwe dubbelbelastingverdrag met Frankrijk: roerende inkomsten", *Fisc. Int.* 2022, nr. 460, 1.

8. Nieuw DBV met Frankrijk: wat wijzigt er voor beroepsinkomsten en pensioenen?

Op 9 november 2021 hebben België en Frankrijk een nieuw dubbelbelastingverdrag gesloten (het '(nieuwe) Verdrag') dat grotendeels geïnspireerd is op het OESO-Modelverdrag van 2017 (het 'OESO-Modelverdrag'). De datum van inwerkingtreding van het Verdrag is nog niet bekend. Dat zal ten vroegste 1 januari 2023 zijn, maar redelijkerwijs kan worden verwacht dat het eerder om 1 januari 2024 zal gaan, gelet op het noodzakelijke voorafgaande goedkeuringsproces.

De talrijke belangrijke nieuwigheden in vergelijking met het huidige Verdrag van 1964 (het 'Verdrag van 1964') op het vlak van de onroerende inkomsten en vermogenswinsten en de roerende inkomsten en vermogenswinsten kwamen eerder aan bod (zie *Fisc. Int.* 2022, nr. 459, 4 en nr. 460, 1). In deze bijdrage passeren de nieuwigheden de revue inzake inkomsten uit een dienstbetrekking (art. 14), tantièmes en presentiegelden (art. 15), inkomsten van artiesten en sportbeoefenaars (art. 16), pensioenen (art. 17), inkomsten uit overheidsfuncties (art. 18), inkomsten van studenten, leerlingen en stagiairs (art. 19), en ten slotte, de 'overige inkomsten' die onder het restartikel (art. 20) vallen.

M. TAVERNE, "Nieuw DBV met Frankrijk: wat wijzigt er voor beroepsinkomsten en pensioenen?", *Fisc. Int.* 2022, nr. 461, 1.

9. In het buitenland opgebouwd aanvullend pensioen: exit vrijstelling

De wet van 21 januari 2022 houdende diverse fiscale bepalingen snijdt de pas af voor de belastingvrijstelling die bepaalde in het buitenland opgebouwde aanvullende pensioenen tot nog toe kunnen genieten (*Fisc.* 2022, nr. 1732, 1). Een recent arrest van het hof van beroep te Gent illustreert treffend de gevallen die de wetgever viseert (Gent 15 februari 2022). Het vormt meteen een aanleiding om de evolutie van de complexe wetgeving in herinnering te brengen.

S. VAN CROMBRUGGE, "In het buitenland opgebouwd aanvullend pensioen: exit vrijstelling", *Fisc.* 2022, nr. 1743, 10.

10. Effectief actief tijdens opzegtermijn met 'dienstvrijstelling'

De taxatie tegen 16,5 % van het door de werkgever of de onderneming gefinancierde gedeelte van extralegale pensioenkapitalen die afkomstig zijn van o.m. een groepsverzekering, wordt verlaagd tot 10 % voor wie 'effectief actief' blijft tot aan de wettelijke pensioenleeftijd of tot aan de leeftijd waarop hij een volledige loopbaan achter de rug heeft (en het pensioenkapitaal ook ten vroegste vanaf die leeftijd opvraagt); (art. 171, 2°, b WIB 1992). In de praktijk beoordeelt de administratie deze voorwaarde over een referentieperiode van drie jaar voorafgaand aan de wettelijke pensioenleeftijd (of de leeftijd waarop de volledige loopbaan bereikt werd); (zie o.m. *Fisc.* 2022, nr. 1639, 10). In casu zullen oudere werknemers in het kader van een 'sociaal plan' een "alternatieve afscheidsregeling" kunnen genieten. Die regeling kan er, onder meer, in bestaan dat hun arbeidsovereenkomst wordt opgezegd of verbroken "met een opzegtermijn", waarbij hun tewerkstelling wordt omgezet naar een "deeltijdse" tewerkstelling. Tijdens de opzegtermijn blijft de werknemer aldus deeltijds in dienst, maar wordt hij "vrijgesteld" van "het leveren van prestaties". De opzegtermijn loopt "maximaal" tot wanneer de werknemer de wettelijke pensioenleeftijd bereikt (zodat hij na afloop van de opzegtermijn op pensioen kan gaan).

Aan de Rulingcommissie werd gevraagd of de betrokken werknemers (niettegenstaande zij vrijgesteld zijn van het leveren van arbeidsprestaties) kunnen worden geacht gedurende de opzegtermijn 'effectief actief' te zijn gebleven (zodat zij het 10 %-tarief kunnen genieten bij uitbetaling van het kapitaal van hun groepsverzekering op het moment van hun wettelijk pensioen). De Rulingcommissie antwoordt bevestigend : "tijdens de volledige opzegtermijn zijn de betrokken werknemers immers nog steeds verbonden door een arbeidsovereenkomst" en wordt het loon betaald "in overeenstemming met het gekozen deeltijdse regime"; de arbeidsovereenkomst eindigt "pas op de laatste dag van de opzegtermijn die in casu maximaal loopt tot wanneer de betrokken werknemer de wettelijke pensioenleeftijd heeft bereikt".

X. "Aanvullende pensioenen. Verlaagd tarief. 'Effectief actief'. Opzegtermijn met 'dienstvrijstelling'", *Fisc.* 2022, nr. 1743, 14.

11. Hervorming wettelijk pensioen zelfstandigen slaat bres in 80%-grens

De 80 %-grens legt het maximaal pensioenkapitaal vast ter opbouw waarvan een vennootschap de pensioenpremies die zij in het kader van een groeps- of IPT-verzekering stort, fiscaal kan inbrengen (art. 59 WIB 1992 en art. 34-35 KB/WIB 1992). In de 80 %-grensformule moet er rekening worden gehouden met het (geraamd) wettelijk pensioen. In het kader van een bredere hervorming van het wettelijk pensioen, besliste de wetgever medio 2021 het wettelijk zelfstandigenpensioen gradueel op te trekken naar het - hogere - niveau van het wettelijk werknemerspensioen. Als gevolg hiervan stijgt ook het in de 80 %-grens te verrekenen (geraamd) wettelijk pensioen in het kader van groeps- en IPT-verzekeringen voor zelfstandige bedrijfsleiders. De Administratie liet onlangs haar licht schijnen over de kwestie (circulaire 2022/C/33 van 31 maart 2022 "over de vaststelling van het wettelijke rustpensioen in het kader van de aanvullende pensioenen voor bedrijfsleiders die aan het sociaal statuut van de zelfstandigen onderworpen zijn", te raadplegen op www.fisconetplus.be). Hieruit blijkt dat de 80 %-grens een - soms fors - lager resultaat laat optekenen in termen van maximaal op te bouwen pensioenkapitaal. De nieuwe administratieve richtlijn gaat in vanaf aanslagjaar 2022 en gaat dus terug tot 2021.

P. VAN EESBEECK, "Hervorming wettelijk pensioen zelfstandigen slaat bres in 80%-grens", *Fisc.* 2022, nr. 1742, 1.

12. Hoger rustpensioen impliceert lager aanvullend pensioen

Volgens het 80 %-grens-concept mag de som van het wettelijk rustpensioen en van het aanvullend pensioen niet hoger zijn dan 80 % van de referentiebezoldiging. Omdat het wettelijk rustpensioen van de zelfstandigen vanaf 2021 verhoogd werd, legt een circulaire van de belastingadministratie van 31 maart 2022 nu op dat hiermee rekening moet gehouden worden bij de berekening van de 80 %-grens. Hierdoor daalt plots het maximaal aanvullend pensioen dat nog mag opgebouwd worden.

L. VEREYCKEN, "Hoger rustpensioen impliceert lager aanvullend pensioen", *L&B 2022*, afl. 5, 1-4.

13. Pensioen op peil houden onder het nieuwe expatregime

In een vorig artikel (zie *L&B 2022*, afl. 4, 4) werd toegelicht hoe het nieuwe belasting- en socialezekerheidsregime voor ingekomen belastingplichtigen (BBIB) en onderzoekers (BBIO) eruit ziet. De auteurs stelden vast dat wanneer er een lager loon toegekend wordt, omdat terugkerende uitgaven worden vergoed door middel van forfaitaire onkostenvergoedingen, dat gevolgen heeft voor het latere pensioen. Een eerste aanzet om dit te ondervangen maakt deel uit van deze bijdrage.

M. SCHURMANS, "Pensioen op peil houden onder het nieuwe expatregime", *L&B 2022*, afl. 5, 5-8.

FSMA

Advies met betrekking tot de administratieve vereenvoudiging binnen de tweede pensioenpijler voor werknemers

Dit advies bevat een aantal voorstellen die naar het oordeel van de commissie voor aanvullende pensioenen bijdragen tot een verdere administratieve vereenvoudiging binnen de tweede pensioenpijler voor werknemers. De in dit rapport beschreven punten betreffen zowel aspecten die betrekking hebben op het beheer van aanvullende pensioenen als voorstellen tot legistische vereenvoudiging. De commissie wenst te benadrukken dat het doorvoeren van een administratieve vereenvoudiging zelden een zwart-witverhaal is. Er dient telkens goed nagedacht te worden over mogelijk ongewenste gevolgen die gepaard kunnen gaan met een voorgestelde vereenvoudiging in het beheer of in de wet. Waar gepast heeft de commissie dan ook de aandacht gevestigd op noodzakelijke randvoorwaarden waaronder de administratieve vereenvoudiging gerealiseerd kan worden of begeleidende maatregelen die aangewezen zijn om deze negatieve effecten te temperen.

FSMA, "Advies van de commissie voor aanvullende pensioenen met betrekking tot de administratieve vereenvoudiging binnen de tweede pensioenpijler voor werknemers", mei 2022, beschikbaar onder: https://www.fsma.be/sites/default/files/media/files/2022-06/advise_41_ap_nl.pdf.

PENSIONSTAT

1. Stilstaan bij 20 jaar IGO

In 2021 vierde de Inkomensgarantie voor Ouderen (IGO) haar 20ste verjaardag. Een goede gelegenheid voor de FPD, die de rechten en bestaansmiddelen onderzoekt en het bedrag van de uitkering bepaalt en uitbetaalt, om zich over bepaalde cijfers in verband met deze bijstandsregeling te buigen.

K. SAEYS, "Stilstaan bij 20 jaar IGO", maart 2022, 34p., beschikbaar onder: <https://www.pensionstat.be/file/cc73d96153bbd5448a56f19d925d05b1379c7f21/b57805c485ab8a546c9e1f64405a953de1395770/Stilstaan%20bij%2020%20jaar%20IGO.pdf>.

2. Harmonisatie statuut arbeiders en bedienden inzake aanvullende pensioenen: stand van zaken voor sectorpensioenplannen

Vanaf 1 januari 2030 mogen de aanvullende pensioenen van de arbeiders en werknemers die zich in een vergelijkbare situatie bevinden niet meer verschillend worden behandeld. De wet van 15 mei 2014 brengt aanpassingen in deze zin aan in de Wet op de Aanvullende Pensioenen (WAP).

Op verzoek van de Nationale Arbeidsraad heeft Sigedis onderzocht hoe groot de nog bestaande kloof is en hoeveel werk er nog moet worden geleverd. Deze studie geeft een stand van zaken voor de sectorpensioenplannen en maakt een inschatting van de kostprijs om arbeiders en bedienden te harmoniseren.

J. VAN WYMEERSCH, "Harmonisering van de aanvullende pensioenen. Situatie van arbeiders en bedienden in sectoren", maart 2022, 25p., beschikbaar onder: <https://www.pensionstat.be/file/cc73d96153bbd5448a56f19d925d05b1379c7f21/14270c3d0a8ce0be85124bcd7b55daffa2beefe1/Rapport%20harmonisering%20sectoren.pdf>.

INTERNATIONAL UPDATE

Ireland Publishes Details of Proposed Auto-Enrollment Program

On March 29, Ireland's Department of Social Protection published "The Design Principles for Ireland's Automatic Enrolment Retirement Savings System," which describes the key features of an auto-enrollment (AE) pension program that is expected to be implemented by 2023 and operational by 2024. The program is intended to improve retirement security in Ireland by increasing the share of individuals who have private retirement savings to supplement the old-age benefits paid under the State Pension program. Ireland is currently the only member of the Organisation for Economic Co-operation and Development (OECD) that does not have a mandatory or auto-enrollment earnings-related pension program. (The OECD currently has 38 member countries.) According to the government, the rate of supplemental pension coverage in Ireland is around 56 percent for the working population and less than 35 percent among private-sector workers.

The key features of the new AE program include:

- *Covered population:* Current and new employees aged 23 through 60 who have annual earnings of at least €20,000 (US\$22,104) and are not already participating in occupational pension plans will be automatically enrolled into individual accounts. However, these employees can opt out of the program after 6 months

Leergang Pensioenrecht 2021 - 2022

of participation. (Employees who opt out of the program will be reenrolled after 2 years of inactivity.) Employees not covered by the auto-enrollment mechanism can choose to participate in the program. The government estimates that around 750,000 employees (out of a total labor force of around 2.4 million workers) will be enrolled into the program when it launches.

- *Account contributions:* To fund the individual accounts, participating employees and their employers will each contribute 1.5 percent of gross covered earnings/payroll. (Employer contributions will only be paid on the first €80,000 [US\$88,416] of employees' annual earnings. This earnings maximum does not apply to employee contributions.) The employer and employee contribution rates will gradually rise by 1.5 percentage points every 3 years until they each reach 6 percent by 2034. To encourage program participation, the government will match 33 percent of an employee's contributions on annual earnings up to €80,000.
- *Investment options:* Participants will be able to invest their savings in one of four funds with different risk profiles: conservative (mix of government bonds, cash, private bonds, and index funds), moderate risk (mix of government bonds, equities, and real estate), higher risk (primarily equities and real estate), and a life-cycle fund. If participants do not actively choose a fund, their savings will be invested in the life-cycle fund by default.
- *Benefit access:* Participants will only have access to their savings when they reach the normal retirement age (currently 66).
- *Program administration:* A Central Processing Authority (CPA) will be established to collect contributions, administer the individual accounts, and distribute savings at retirement. The CPA will also oversee four private investment companies that will manage the program's funds. To help participants track and manage their savings, the CPA will create an online portal with account management tools.

Until the AE program is implemented, the State Pension program remains the primary source of retirement income for residents of Ireland. Old-age benefits provided under that program include contributory and noncontributory pensions. To qualify for the contributory pension, a resident must have reached the normal retirement age and have an annual average of at least 10 weeks of paid or credited contributions since entering the workforce or since 1979, whichever is later. (Contributions may be credited for periods the insured person received certain social security benefits.) A means-tested noncontributory pension is paid at the normal retirement age to those who do not meet the contribution requirements for a contributory pension or who receive a reduced contributory pension.

[SSA, International Update, April 2022.](#)

GELEZEN IN HET BELGISCH STAATSBLAD

Wetgeving

Wet van 5 mei 2022 tot wijziging van diverse bepalingen inzake overgangsuitkeringen en overlevingspensioenen (BS 25 mei 2022);

Koninklijk besluit van 29 mei 2022 tot wijziging van artikel 42 van het koninklijk besluit van 23 mei 2001 tot instelling van een algemeen reglement betreffende de inkomensgarantie voor ouderen (BS 15 juni 2022);

Koninklijk besluit van 19 mei 2022 tot uitvoering van artikel 3/1, derde lid, 2°, van de wet van 7 mei 2020 houdende uitzonderlijke maatregelen in het kader van de COVID-19-pandemie inzake pensioenen, aanvullende pensioenen en andere aanvullende voordelen inzake sociale zekerheid (BS 8 juni 2022);

Koninklijk besluit van 18 april 2022 tot wijziging van het koninklijk besluit van 22 december 1967 houdende algemeen reglement betreffende het rust- en overlevingspensioen der zelfstandigen, voor wat betreft de harmonisatiecoëfficiënt (BS 18 mei 2022).

Sectorpensioenen

Koninklijk besluit van 23 maart 2022 waarbij algemeen verbindend wordt verklaard de collectieve arbeidsovereenkomst van 21 oktober 2021, gesloten in het Paritair Comité voor het vervoer en de logistiek, tot wijziging van de collectieve arbeidsovereenkomst van 25 januari 1985 betreffende de oprichting van een fonds voor bestaanszekerheid en vaststelling van de bedragen van de toelagen en tegemoetkomingen ten gunste van werklieden en werksters en van de bijdrage van de werkgevers voorzien in de statuten van het "Sociaal Fonds voor de ondernemingen van verhuizingen, meubelbewaring en hun aanverwante activiteiten" (aanvullende toelage bij vertrek in geval van pensioen of SWT en tegemoetkoming bij overlijden) (BS 9 mei 2022);

Koninklijk besluit van 15 maart 2022 waarbij algemeen verbindend wordt verklaard de collectieve arbeidsovereenkomst van 25 oktober 2021, gesloten in het Paritair Comité voor de metaal-, machine- en elektrische bouw, betreffende de solidariteitstoezegging aanvullend pensioen tijdelijke werkloosheid "CORONAVIRUS" (BS 4 mei 2022);

Koninklijk besluit van 23 februari 2022 waarbij algemeen verbindend wordt verklaard de collectieve arbeidsovereenkomst van 5 oktober 2021, gesloten in het Paritair Comité voor de binnenscheepvaart, betreffende de invulling van de loonnorm voor de periode 2021-2022 (BS 13 april 2022);

Koninklijk besluit van 23 januari waarbij algemeen verbindend wordt verklaard de collectieve arbeidsovereenkomst van 18 augustus 2021, gesloten in het Paritair Subcomité voor de terugwinning van metalen, betreffende de wijziging en coördinatie van de statuten van het sociaal fonds (BS 11 april 2022);

Koninklijk besluit van 23 januari 2022 waarbij algemeen verbindend wordt verklaard de collectieve arbeidsovereenkomst van 19 oktober 2021, gesloten in het Paritair Comité voor de warenhuizen, tot wijziging van de collectieve arbeidsovereenkomst van 27 september 2021 betreffende het tijdskrediet (BS 11 april 2022);

Koninklijk besluit van 10 januari 2022 waarbij algemeen verbindend wordt verklaard de collectieve arbeidsovereenkomst van 11 oktober 2021, gesloten in het Paritair Comité voor de bedienden der metaalfabrikatennijverheid, betreffende de solidariteitstoezegging aanvullend pensioen tijdelijke werkloosheid "CORONAVIRUS" (BS 7 april 2022).

WOORDJE VAN DE OMBUDSMAN

Het niet grondig onderzoeken van de burgerlijke staat betreft een administratieve fout

Bij een beslissing van 14 februari 2017 kende de FPD een vrouw die in Canada woont een pensioen als uit de echt gescheiden echtgenoot toe. Dit ten bedrage van €1855,35 en met terugwerkende kracht vanaf 1 maart 2016. Op 1 januari 2020 heeft de FPD de betaling van dit pensioen stopgezet aangezien de FPD op dat moment vastgesteld had dat de vrouw op de ingangsdatum van het pensioen als uit de echt gescheiden echtgenoot reeds gehuwd was. Op 13 maart 2020 betekende de FPD met een aangetekend schrijven een beslissing waarin gesteld wordt dat het pensioen als uit de echt gescheiden echtgenoot geschorst wordt vanaf 1 maart 2016. De FPD vorderde, overeenkomstig artikel 21, §3, derde lid van de wet van 13 juni 1966, de pensioenbedragen terug die drie jaar voorafgaand aan de betekening van de terugvorderingsbeslissing te veel werden uitbetaald. Betrokkene begrijpt niet hoe het komt dat zij dit pensioen moet terugbetalen daar zij steeds volledig en correct alle informatie heeft verschaft die de FPD aan haar vroeg. Nadat zij bij de FPD haar beklag had gedaan en de melding kreeg dat de terugvordering correct was, nam ze contact op met de Ombudsman Pensioenen. De Ombudsman Pensioenen stelt vast dat de uitbetaling van het pensioen als uit de echtgescheidene terecht geschorst werd daar betrokkene gehuwd was. In artikel 75 van het koninklijk besluit van 21 december 1967 wordt gesteld dat “het genot van de pensioenregeling voor werknemers verkregen kan worden door de *niet hertrouwde* uit de echt gescheiden echtgenoot van een werknemer”. Verder blijkt uit het onderzoek van de Ombudsman Pensioenen dat de Canadese pensioendienst op het verbindingsformulier, dat werd overgemaakt aan de FPD, aangevinkt had dat betrokkene “gescheiden was”. De Canadese pensioendienst heeft eveneens op datzelfde document de naam van haar echtgenoot vermeld onder de rubriek “echtgenoot”, een rubriek waarbij als toelichting vermeld staat dat hier enkel de naam van de huidige echtgenoot mag vermeld worden en niet de naam van de ex-echtgenoten. Er is dus tegenstrijdige informatie meegedeeld. Tevens ondertekende betrokkene het document “eerste inlichtingen betreffende de pensioenaanvraag” met de naam van haar man. In de Engelstalige provincies van Canada heeft men het gebruik - net zoals in verschillende andere Angelsaksische landen - de naam van de echtgenoot aan te nemen. De FPD heeft derhalve de burgerlijke staat van betrokkene niet goed onderzocht alvorens een beslissing te treffen. Volgens de Ombudsman Pensioenen dient de FPD overeenkomstig artikel 21 bis KB 21 december 1967 een nieuwe beslissing te treffen om de fout ingevolge het niet grondig onderzoek recht te zetten. Als algemeen principe bepaalt dit artikel dat de nieuwe beslissing uitwerking heeft op de datum waarop de verbeterde beslissing had moeten ingaan. Dit artikel bepaalt tevens dat wanneer de vergissing aan de administratie te wijten is de nieuwe beslissing uitwerking heeft op de eerste dag van de maand na kennisgeving, tenzij de administratie bij de vaststelling van de vergissing bij bewarende maatregel het pensioenbedrag beperkt heeft tot het wettelijk verschuldigd bedrag. De verbeterde beslissing dient dus uitwerking te hebben vanaf de eerste dag van de maand waarin de bewarende maatregel werd getroffen. Dit had tot gevolg dat de klagster de bij de terugvorderingsbeslissing door de FPD betekende schuld van €5735,48 niet diende terug te betalen.

Vragen?

leergangpensioenrecht@kuleuven.be
www.law.kuleuven.be/leergangpensioenrecht

Nummer 4 jaargang 16, afgesloten op 16 juni 2022.

Deze nieuwsbrief is verbonden aan de Bijzondere Leergang Pensioenrecht en wordt in functie van recente ontwikkelingen opgesteld. Het doel is de studenten en geïnteresseerden te informeren over de allerlaatste ontwikkelingen in het pensioenrecht. Reacties zijn welkom aan yves.stevens@kuleuven.be of leergangpensioenrecht@law.kuleuven.be.

Indien u over interessante, nog niet gepubliceerde rechtspraak inzake pensioenrecht beschikt, kan u deze steeds ter opname in deze nieuwsbrief voorleggen. Gelieve daarvoor contact op te nemen met Ruth Sierens (ruth.sierens@kuleuven.be).

De nieuwsbrief "Leergang pensioenrecht" is erkend als juridisch tijdschrift in de zin van artikel 280,5° van het wetboek der registratie, hypotheek en griffierechten – erkenningsnummer E.L. 911/1021/135.